Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30531

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i, bireylerin sosyal a? platformlar?n? kullanma becerilerine ve bu platformlar üzerindeki etkile?imlerine yönelik alg?lanan öz yeterlik düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçe?in Türkçe uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çal??mas? Bardakc?, Sar?kaya ve Yöntem (2018) taraf?ndan yap?lm??t?r. Bu çal??ma, ölçe?in tek boyutlu yap?s?n? do?rulam?? ve yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar? ile güvenilir bir ölçüm sa?lad???n? göstermi?tir. Toplam 17 maddeden olu?an bu ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sosyal a?lar, öz yeterlik, sosyal medya, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenirlik.

Yazarlar

Salih Bardakc?, Y?lmaz Sar?kaya, Mustafa Kemal Yöntem

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin sosyal a? ortamlar?nda ba?ar?l? bir ?ekilde faaliyet gösterebilme, bu platformlar? etkin biçimde kullanabilme ve sosyal etkile?imleri yönetebilme konusundaki inanç düzeylerini, yani sosyal a? öz yeterlik alg?lar?n? belirlemektir. Bu ölçüm arac?, e?itim ve sosyal psikoloji alanlar?nda sosyal a? kullan?m?n?n psikolojik sonuçlar?n? inceleyen ara?t?rmalara katk? sa?lamaktad?r.

Ölçek, özgün bir ölçe?in Türkçe'ye adaptasyonu ve psikometrik özelliklerinin Türkiye ba?lam?nda incelenmesi amac?yla uyarlanm??t?r. Uyarlama çal??mas?, arac?n kültürel geçerli?ini ve yap?sal bütünlü?ünü sa?lamay? hedeflemi?tir.

Yap?

Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i, tek boyutlu bir yap?ya sahiptir ve do?rudan "Sosyal A? Öz Yeterlik" yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bireyin sosyal a?lar? kullan?rken kar??la?t??? görevleri ve zorluklar? ba?ar?yla yerine getirebilece?ine dair sahip oldu?u ki?isel inanc? temsil eder. Ölçek, özellikle sosyal a?lardaki teknik yeterlilikten ziyade, sosyal etkile?im ve ileti?im yeterlili?ine odaklanmaktad?r.

Ölçek maddeleri, bireylerin sosyal a?lardaki payla??mlar?n?, yorum yapma yeteneklerini, bilgi edinme ve sosyal ili?kileri sürdürme becerilerini kapsamaktad?r. Ölçe?in yap? geçerli?i, tek faktörlü modelin uygunlu?unu destekleyen faktör analizleri ile kan?tlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? kapsam?nda, yap? geçerli?i ve ay?rt edici geçerlik incelenmi?tir. Ay?rt edici geçerli?i test etmek amac?yla, sosyal a? öz yeterlik düzeyi dü?ük (n=77) ve yüksek (n=77) olan alt ve üst %27'lik gruplar belirlenmi?tir. Bu iki grup aras?ndaki farklar?n manidarl???, ba??ms?z örneklem t testi ile analiz edilmi?tir. Analiz sonuçlar?na göre, ölçekteki tüm maddelerin, öz yeterlik düzeyi yüksek ve dü?ük gruplar? anlaml? düzeyde farkl?la?t?rd??? (t de?erlerinin anlaml? oldu?u) tespit edilmi?tir, bu da ölçe?in güçlü bir ay?rt edicili?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Yap? geçerli?i ise hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile incelenmi?tir. AFA sonucunda ortaya ç?kan tek faktörlü yap?, en iyi olabilirlik yöntemine dayal? DFA ile test edilmi?tir. DFA sonucunda elde edilen uyum iyili?i göstergeleri, tek faktörlü modelin verilere mükemmel uyum sa?lad???n? desteklemektedir. Uyum iyili?i indeksleri ?öyledir: $\chi 2(116) = 573.65$, $(p < .001)$, $\chi 2/sd = 4.95$, RMSEA = .09, CFI = .98, IFI = .98, NFI = .98, NNFI = .98, GFI = .86, AGFI = .82; SRMR =.03. Özellikle CFI, IFI, NFI ve NNFI gibi kar??la?t?rmal? uyum indekslerinin yüksek de?erleri (.98), modelin kabul edilebilir s?n?rlar?n ötesinde bir uyuma sahip oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenirli?i, Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. ?lk kat?l?mc? grubu verileri üzerinden hesaplanan Cronbach Alfa katsay?s? .94, ikinci kat?l?mc? grubu verileri üzerinden hesaplanan katsay? ise .97 olarak bulunmu?tur. Bu katsay?lar?n yüksekli?i, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?üne dair güçlü kan?tlar sunmaktad?r.

Ayr?ca, düzeltilmi? madde-toplam korelasyonlar? da ölçe?in iç tutarl?l???n? desteklemektedir. Bu korelasyon de?erlerinin tamam? .49'un üzerinde kalm??t?r. Madde-toplam korelasyonlar?n?n bu denli yüksek olmas?, her bir maddenin ölçe?in genel puan?na önemli ve tutarl? bir katk? sa?lad???n? göstererek arac?n güvenirli?inin yüksek oldu?unu teyit etmektedir. Sonuç olarak, yap?lan kapsaml? analizler Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i'nin hem güvenilir hem de geçerli bir ölçme arac? oldu?unu ortaya koymu?tur.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek amac?yla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. AFA, ölçe?in tek boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu göstermi?tir. Bu tek faktörlü modelin uygunlu?u daha sonra DFA ile do?rulanm??t?r.

DFA, en iyi olabilirlik (Maximum Likelihood) yöntemi kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Elde edilen

ARABPSYCHOLOGY.COM

uyum indeksleri (özellikle CFI, IFI, NFI ve NNFI de?erlerinin .98 olmas?) tek faktörlü yap?n?n teorik beklentilerle ve toplanan verilerle uyumlu oldu?unu kesin olarak göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in Sosyal A? Öz Yeterlik yap?s?n? tek ve bütünle?ik bir boyut alt?nda ba?ar?yla temsil etti?ini kan?tlamaktad?r.

Ölçme Arac?

Test Türü: Uyarlama ve Psikometrik Geçerlik Çal??mas?

Biçim: Öz Bildirim Ölçe?i (Likert Tipi)

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Nüfus Grubu: Yeti?kinler (Özellikle üniversite ö?rencileri veya sosyal a? kullan?c?lar?, geçerlik çal??mas? bu gruplar üzerinden yürütülmü?tür.)

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Genellikle 18 ya? ve üzeri)

Nüfus Detaylar?: Geçerlik çal??mas?nda, alt-üst %27'lik grup kar??la?t?rmas? için 154 kat?l?mc? (n=77 dü?ük öz yeterlik, n=77 yüksek öz yeterlik) kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Ba??ms?z örneklem t testi, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA).

Anahtar Kelimeler

Sosyal medya öz yeterlik, yap? geçerli?i, Cronbach Alfa, iç tutarl?l?k, tek faktörlü yap?, psikometri, uyum indeksleri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?

Kurumsal E-posta Adresleri: salih.bardakci@gop.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi? (Sorumlu yazar: Salih Bardakc?)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2018 (Uyarlama ve geçerlik/güvenirlik çal??mas?n?n yay?n y?l?)

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar Salih Bardakc? ile ileti?ime geçilmesi önerilir. ?leti?im e-postas?: salih.bardakci@gop.edu.tr.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: sosyal-ag-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Bardakc?, S., Sar?kaya, Y. ve Yöntem, M. K. (2018). Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Journal of International Social Sciences Education, 4*(2), 60-72.

Sosyal A? Öz Yeterlik Ölçe?i Maddeleri

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi (tamamen kat?l?yorum (5), kat?l?yorum (4), karars?z?m (3), kat?lm?yorum (2) ve hiç kat?lm?yorum (1))

Madde Say?s?: 17

Ölçek maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??t?r. Kullan?c?lar?n ölçek maddelerine ula?mak için ilgili makaleye (Bardakc? et al., 2018) ba?vurmalar? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM